

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1300860/1

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב ציון אשכנזי – אב"ד, הרב אליהו עמאר, הרב שמואל דומב

המבקשת: פלונית

המבקש: פלוני

הנדון: היתר נישואין – בת לאם יהודיה ואב גוי לכהן

פסק דין

הגיעו לפני המבקשים - בני הזוג ר' הכהן ובת זוגו, אשר הינן קשורים בקשרי חברות וחיים יחדיו כזוג מזה כשלוש שנים, וברצונם לבסס את הקשר ביניהם ולהינשא כדמו"י.

מאחר והאישה הינה ילידת אוקראינה, נדרשה האישה לעבור הליך לבירור יהדות.

הבירור נערך בבית הדין באשדוד, במהלכו הוברר כי המבקשת הינה בת לאם יהודיה ואב נכרי. על פי זה קבע ביה"ד אשדוד בסעיף א' להחלטתו מיום 9/12/20 כי: "המבקשת הינה יהודיה – בת לאם יהודיה, ורשאית להינשא לכל אחד כדת משה וישראל, לבר מכהן".

לשאלת ביה"ד השיב המבקש כי הינו כהן, למשפחה מיוחסת לכהונה מחאלב בסוריה, אביו קבור בבית העלמין ביבנה בחלקת כהנים, ואף הוא עצמו עולה לדוכן ונושא את כפיו.

לבקשה צירפו בני הזוג, פסקי דין רבים מבתי דין אשר התירו נישואי כהן ליהודיה אף שאביה נוכרי, היכא שהם כרוכים זה בזה.

ואביא בזאת את תשובתו הרמת'ה של מרן אמו"ר הראש"ל בספרו הבהיר שמע שלמה חלק ה' אשר האריך בדין זה, וז"ל:

הפנו אלי מביה"ד תיק של בחורה שבאה לפניו לבירור יהדות והתברר שהיא בת ישראלית, ופסקו שהיא מותרת להנשא לעלמא לבר מכהן. ואח"כ התקשר אליהם הרב של רמות מאיר וא"ל שהיא עומדת להנשא לכהן, והם ציינו לש"ע שלכתחילה אסורה לכהן. וציינו שהב"מ ורעק"א אמרו שלדעת האוסרים אותה לכהן הוא איסור דרבנן. המבקשת פנתה גם היא ומבקשת לדון בבקשתם להתיר להם לינשא עם הכהן הנז', מאחר וכבר נרשמו לנישואין וקבעו מועד לחתונה ליום חמישי הקרוב (בזה השבוע), וציינה שהם חיים וגרים יחד בקיבוץ נען מזה שנתיים וחצי. החתן גם הוא הוסיף שכהונתם אינה ברורה כי אביו סיפר לו שאביו היה כהן והוא קבור בארגנטינה (שם אביו ע.ק.) ועל הקבר מצוייר סימן של כהנים ידי כהנים. ואולם אביו היה בן חמש שנים כשאביו נפטר, אך בזמנו נבדקו ע"י רב אחד ז"ל והעלה שהם כהנים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והנה בש"ע אה"ע (סי' ד' ס"ה) כתוב:

ישראל שבא על אחת מאלו הולד כמותה, ואחד מאלו שבא על בת ישראל הולד כשר לקהל אלא שפגום לכהונה, עכ"ל.

וכתב הח"מ שם (סק"ג) ומיהו יש חולקין בזה (הרי"ף וה"ה שם בפט"ו מהא"ב בשם הרמב"ן) דלא הוי אלא ספק, ואם נשאת הבת לכהן לא תצא והולד ספק חלל עכ"ל. ומשמע מדבריו ז"ל שהבין בדברי מרן דס"ל שהולד פסול לכהונה בודאות, וע"כ כתב שיש חולקים וסברי דהוי רק ספק.

והב"ש שם (סק"ב) כתב דהרי"ף מסופק בולד הזה אם הוא פגום לכהונה. והרמב"ם כתב דהם כשרים לכהונה, אלא שהרא"ש ז"ל כ' שהם פגומים לכהונה מק"ו מכהן גדול הבא על האלמנה שבנה פגום אעפ"י שאין איסורו שוה בכל, ק"ו באלו. והח"מ הבין שגם מרן פוסק כהרא"ש ז"ל שהרי כתב שהולד פגום לכהונה. ואפשר שגם הב"ש הבין כן בדעת מרן ז"ל, אלא שהב"ש גופיה לא פסק כן וז"ל: ולפסק הלכה נראה לכאורה דבדיעבד אין מוציאין אם נישאת לכהן, דהא להרמב"ם כשר וכן להרי"ף ורמב"ן אין מוציאין, ועיי' ת' מהרש"ל סי' י"ח עכ"ל. וגם מדברי הח"מ נראה שכן הוא פוסק דבדיעבד לא תצא.

ואילולא דבריהם הייתי אומר שגם מרן ז"ל הכי ס"ל דבדיעבד לא תצא, ולא אסר אלא לכתחילה, וע"כ כתב הולד פגום ולא כתב פסול לכהונה, ובאמת כ"כ גם הח"מ גופיה להלן בסימן ז' (סעיף י"ז) שכתב מרן ז"ל בש"ע:

כותי ועבד הבא על בת ישראל וילדה ממנו בת, אותה הבת פגומה לכהונה, עכ"ל.

וכתב הח"מ שם (ס"ק כ"ו) וז"ל, מלשון פגומה משמע דלכתחילה לא תנשא לכהונה, אלא חללה ממש לא הוי, ועיי' מהרש"ל סי' י"ח, עכ"ל. הנה מפורש שלומד כן בדעת מרן ז"ל גופיה, וגם מהרש"ל בתשו' סי' י"ח העלה שלא תצא וכמ"ש הב"ש שם (ס"ק ט"ל).

והש"ך ביו"ד בהלכות גרים (סימן רס"ח ס"ק י"א) כתב ע"ד הש"ע שם סוף ס"ג שכתב ולהרי"ף והרמב"ם אפילו בדיעבד שמל או טבל בפני שנים או בלילה מעכב ואסור בישראלית, אבל אם נשא ישראלית והוליד ממנה בן לא פסלינן ליה, עכ"ל הש"ע. וכתב הש"ך ואע"ג דגם בגוי שבא על בת ישראל הולד כשר, מ"מ נ"מ דהולד כשר לכהונה, משא"כ בנוולד מן העכו"ם כמ"ש באה"ע (סימן ז') וכו', עכ"ל. ואפשר שגם הוא מתכוין על דין דלכתחילה בלבד.

וכבר עלה ונסתפק הגאון המפורסם רבינו שלום משאש זללה"ה בשמש ומגן ח"ג (חאהע"ז סימן נ"ד) בכהן ובת הנכרי מישראלית שנשאו בנישואין אזרחיים, האם חשיב בדיעבד ומותר לערוך לה חו"ק כדמו"י, או שאין זה קרוי בדיעבד אלא כשנישאו כדמו"י. והביא תשובת הרשב"א ז"ל ח"א (סימן אלף כ"ה) וכן בחלק ה' (סי' רמ"ב) בא' שנשא נכרית ועתה התגיירה ורוצה לשאתה בחו"ק, ואסר אותם. ורק בעבר ונשאה בחו"ק הוא דשרי לקיימה, וש"מ דנישואין אזרחיים לא חשיבהו נישאת בדיעבד. ולעומת זה הביא שם דברי מרן החיד"א ז"ל בספרו חיים שאל ח"א (סימן מ"ט) שכתב דגם כשנשאה בגיותה חשיב שכבר כנסה, ויישב בזה לדעת ר"ת (כתובות ג' ע"ב) שהתיר לגוי שבא על בת ישראל בגיותו, שיכול לישאנה אחר שנתגייר,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והרא"ש ז"ל הסכים עמו, וכתב דמיירי בנשאו בחוקותיהם, דזה נחשב ככנס בדיעבד, וע"כ יכול לשאתה אחר שנתגייר.

והגאון ישא ברכה בספרו ישא אי"ש (אהע"ז סימן ז'), סמך ע"ז להתיר לישראל שנשא גויה והתגיירה לשאתה כדמו"י. דע"י שהיתה נשואה לו בנימוסיהם חשיב ככנסה כבר שלא תצא, וכן פסק הרב משפטי עוזיאל חיו"ד (סימן י"ד) שסמך על האמור, ואע"ג דהרשב"א לא ס"ל כן, כיון שמוכרחים לומר בדעת ר"ת כסברת חיים שאל, אזלינן לקולא ע"ש. [וכמדומני שהבאתי כל הנ"ל בתשובה בענין הבחנה דגיורת?].

והנה הפתחי תשובה (סימן ד' סק"ג) כתב דהמל"מ (פט"ו מהא"ב) תמה על הרמב"ן ז"ל דמספקא ליה אי הוי הולד חלל, ותמה למה אין מוציאין אותה מידו, והרי למ"ד הולד פגום דבר תורה הוא דיליף ק"ו מאלמנה לכ"ג, וכיון שנסתפק כמאן הלכתא הו"ל ספקא דאורייתא ולחומרא, כדין ספק גרושה שפסק הרמב"ם ז"ל דמוציאה בגט. וכתב דאין לומר דס"ל להרמב"ן דמדרבנן הוא וק"ו לאו דוקא. דא"כ למה הולד ספק חלל. ונשאר בצ"ע. וכתב דבשעה"מ (פט"ו מהא"ב דין ג') כתב לישב זאת עפ"י תשובת מהריב"ל ז"ל ח"ד (סימן י"ט) שעלה ונסתפק במקום פלוגתא דרבנותא באיסור ערוה אם מותרת לבעלה או לא, אי אזלינן בתר המחמיר משום דהוי דבר ערוה, או בתר המיקל כי היכי דלא לכפותו להוציא מחשש גט מעושה. ומעתה י"ל דהרמב"ן ז"ל נקיט לשון בתרא ודוקא בספק גרושה, כגון ספק קרוב לו או לה, בזה מוציאין אותה בע"כ דמהתורה מוטל עליו לגרשה, והוה ליה גט מעושה כדין, משא"כ בפלוגתא, דאם הלכה כמיקל הו"ל גט מעושה, וע"כ דקדק הרב ז"ל וכתב, אין מוציאין אותה מידו, ולא כתב לא יוציא לאשמועינן דדוקא בע"כ הוא דאין מוציאין מידו. עכ"ד.

ואולם מ"ש המל"מ שהוא מדאורייתא אינו מוסכם, דהגאון ר"ע איגר ע"ה בתשובה (סימן צ"א) כותב דלא שייך ק"ו מן התורה אלא בעבד הבא על בת ישראל דיש בזה איסור תורה דלא יהיה קדש, אבל עכו"ם להתוס' (פ"ק דיבמות) דאין בביאתו איסור תורה, צ"ל דלכ"ע הוי מדרבנן, דליכא ק"ו מאלמנה לכ"ג דאסורה לו מן התורה. ע"כ. והביאו באוצה"פ (סימן ד' ס"ה, ס"א אות ה'), וכתב שם, דהב"מ ג"כ כתב דהוי דרבנן דרק בז' עממין שייך הק"ו מה"ת, משום דאסורים גם בזנות בלא אישות, משא"כ בשאר אומות, דלוקה רק דרך חתנות, לא שייך ק"ו, דאיכא למפרך מה לאלמנה לכ"ג דלוקה אזנות לחודיה, וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל (פי"ז מהל' איסו"ב), ומ"מ אעפ"י שהוא מדרבנן בשאר גויים מ"מ כעין דאורייתא תקון. וע"ש עוד שכתבו משם הפני משה (סק"ב) דאפשר שגם בשאר אומות הוא מדאורייתא, דילפינן כמה מצינו משבעה עממין, אבל להר"מ והשו"ע סעיף ט"ז (שם) שגם בז' אומות בעינן דרך חיתון צ"ל דהק"ו הוא מדרבנן. וע"ש.

נמצא דתלתא, הם רעק"א ובית מאיר וכ"כ הפני משה בדעת הרמב"ם והש"ע, דאין בזה איסור תורה אלא דרבנן, ודלא כהמל"מ הנוזכר, ועפ"י"ז לא קשה כלל על הרמב"ן ז"ל למה לא יוציא מספק והוא ספקא דאורייתא לחומרא. דלכל הפוסקים הנ"ל, אינו אלא ספק דרבנן וע"כ פסק הרמב"ן ז"ל דאם נשאת לא תצא.

וע"ש באוצה"פ (אות י') שהברכ"י (ס"ק י"ט) כתב, דלהש"ע י"ל דגם בדיעבד תצא, דהוי ספק דאורייתא וכדמשיג יש"ש (פרק החולץ סימן ל"ח) על הרמב"ן ז"ל, וכ"כ בבאר הגולה. עו"כ שם, אולם באה"ט (סק"ג) כתב דאין מוציאין, וכ"כ המאירי ביבמות הובא בספר יוסף אומץ (סי' ק"ד אות ד') ע"ש. ולדברי הב"מ ורעק"א הנז', אין בזה איסור תורה כלל, וע"כ פשוט

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דאם כנס לא תצא. וכ"כ שם דהפני משה מפרש גם בדעת הש"ע דאין בזה רק איסור לכתחילה וכהרמ"ע ז"ל בסמוך, וכ"כ הח"מ (סי' ז' סקכ"ו) דלשון פגומה משמע לכתחילה, דאם הויה חללה ממש, וכ"כ הברכ"י בדעת מהרש"ל עצמו דרק לכתחילה לא תנשא, [וכבר כתב כן הב"ש (בסימן ז' ס"ק ט"ל) בשם תשובת מהרש"ל (סי' י"ח) דלא תצא, והוא סיוע גדול למ"ש הברכ"י בדעת הרש"ל ביש"ש פ' החולץ (סימן ל"ח)]. וע"ש עוד דהביאו מהב"מ שגם להרי"ף לא תצא, דאינו פגום מה"ת רק משבעה עממים, ואין בינינו רק משאר אומות, ע"ש.

שו"ר באוצה"פ שם (אות י"א) דהרמ"ע מפאנו (סי' קכ"ד) כ' דפגום רק לכתחילה ורק מדרבנן, דריב"ל דאמר (פ' החולץ) הולד כשר היינו אפי' לכהונה, והק"ו לאו דאורייתא הוא, דאיכא למיפרך מה לאלמנה לכ"ג, דבביאה שניה לוקה שנים משום אלמנה ומשום חללה, משא"כ בזו דרק משום זונה, ובכל דהוא מיפרך. וגם ביוסף אומץ (סי' ק"ד) כתב כן משמו באלפסי זוטא, וע"ש עוד ובמ"ש באות י"ב משם הרמ"ע שם.

ועיין עוד בשמש ומגן שם מ"ש בשם הרב ויאמר יצחק ועוד, והרב שו"מ משוה דין זה דהיתה עמו בנישואין אזרחיים שנחשב כעבר וכנסה, עם דין מי שהיה עם גויה בגיורתה ונתגיירה שאין לאוסרה עליו וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בפאר הדור (סימן קל"ב) להתיר מפני תקנת השבים, והמשפטי עוזיאל ז"ל כתב עליו שדבריו הם לנו לעינים בכל דבר שאין בו איסור גמור, כגון הנטען או הנשוי לגויה ונתגיירה, שאם לא נתיר להם ישארו יחד בגיורתה והאריך בשמש ומגן בדברי האחרונים בזה כיע"ש.

והיה מקום בראש לחלק בין שני דינים אלו, דהנטען על השפחה לא ישאנה היא גזרת חכמים, כמ"ש במשנה דיבמות (כ"ד ע"ב) הנטען על השפחה ונשתחררה, או על העובדת כוכבים ונתגיירה הרי זה לא יכנוס ואם כנס אין מוציאין מידו. ופירש"י ז"ל לא יכנוס, משום לעז שלא יאמרו אמת היה הקול הראשון, וכ"פ הש"ע באהע"ז (סימן י"א סעיף ה') וכתב הב"ש (סי' י"ז) דאפילו בא עליה ודאי לא יוציא. נ"י, עכ"ל. וכ"פ שם בש"ע ס"ו שגוי ועבד הבא על בת ישראל ונתגייר לא ישאנה ואם כנס לא יוציא, והיא תוספתא ביבמות פ"ד. וכ"פ הרמב"ם ז"ל פ"י מה"ג עפ"י התוספתא.

וכל זה הוא גזרת חכמים, אבל הדין של בת ישראלית מאב נכרי שהיא פסולה לכהונה לכאורה הוא מן התורה, שכן למד הרא"ש ז"ל בק"ו מאלמנה לכ"ג וכנ"ל הוי דאורייתא וכמ"ש המל"מ הנ"ל, ולא נוכל ללמוד להקל מאלו שהם מדרבנן, ופלא על הגאון שמש ומגן ע"ה שלא התעורר מזה, ועכ"פ דבריו נאמנו מאד שלפי מה שכתבתי הרי רוב הפוסקים סברי שהוא איסור דרבנן גרידא, וממילא דומה הוא לדין הנטען על השפחה וכו', ונצדקו דברי צדיק שמש ומגן זיע"א. ובתשובה זו של הגאון שמש ומגן לא התיר אלא בהיתה נשואה לו בנישואין אזרחיים. וכן סיכם בסוף התשובה וזה לשונו, בת שאביה גוי ואמה ישראלית ונשאת לכהן באזרחות, יש להקל להשיאם בחו"ק, וצו"מ. עכ"ל.

ובנידון זה ששלחו אלי לא היו נשואים באזרחות ולא בשום נישואין, אך אמנם הם חיים וגרים יחד בקיבוץ זה שנתיים וחצי, וכבר קבעו מועד לנישואיהם לעוד יומים. ולכאורה אין שום נ"מ בין זה ובין נישואין אזרחיים, דמצד הדין אין שום ממשות בנישואין אזרחיים וכמאן דליתא דמו, ועיקר ההיתר להחשיבם כמו שכבר נישאו הוא מצד הקשר ביניהם, וכדי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שלא יחיו זע"ז באיסור כל ימיהם. ובאמת בסימן שאחרי זה (סימן נ"ה) באותה שאלה של בת ישראל מנכרי והיתה קשורה עם כהן הרבה שנים אך לא נישאו כלל גם לא באזרחית. והזכיר דברי הגאון מוהר"מ אליקים ע"ה אב"ד מקודש דעי"ת קאזא בלנאקא, שכתב דמעשה היה בעי"ת מקנס בגויה שילדה לישראל בנים ובנות וגיירוה (צ"ל שגם השיאום זל"ז בחו"ק), וכן בפאס היה מעשה וגיירוה אעפ"י שלא היו להם בנים, וכ"נ מדברי הגאון הגדול מוהר"ר רפאל אנקווה ז"ל בתועפות ראם (סי' נ"ב) להתיר לכתחילה, כשיש ספק שילך אחריה, ועיין בספרי תבואות שמ"ש חיו"ד (סימן ק"ד) שגאוני מרוקו הקילו בזה וסמכו על תשובת הרמב"ם ז"ל בפאה"ד. וע"ש שהזכיר מדברי האחרונים שהקילו בנכרית שהיתה עמו ונתגיירה, שהעלו להתירה, וכאמור הרב זללה"ה משה דינה לדין זה. וכמ"ש לעיל.

וכן הזכיר דברי מופת דורנו הגאון רבינו עובדיה יוסף שליט"א בכת"י שהשיב לצרפת, שהיו קשורים בלי נישואין והסכים שיחתנו אותם בחו"ק, ויקרבו אותם לצור מחצבתם בשמירת שבת וכשרות וטהרת המשפחה, ושאר מצות וכו' עכ"ל"ה. וע"ש עוד מדברי שאר פוסקים. וסיים בזה"ל: עולה מכל האמור שיש הרבה פוסקים מקילין לגייר גם בלא נשאת רק דבוקה בו הרבה, או יש להם בנים וכיו"ב, או אם יודעים שימשיך לחיות עמה באיסור וכו'. עכ"ל"ה.

וכבר הבהרתי שהואיל ולדעת הב"מ ורבי עקיבא איגר ע"ה וכן עוד רבים מן האחרונים, ובפרט שכן כתב בפירוש הגאון הנודע הרמ"ע מפאנו ע"ה. שכל האיסור הזה הוא מדרבנן. ולהרמב"ם ז"ל הולד הזה מותר גמור כמ"ש הב"ש הנ"ל, ולהרי"ף וסיעתיה הוא ספק, א"כ בודאי דנוכל לסמוך אהוראתו זאת של זקן הפוסקים סבא דמשפטים מו"ר הגאון הגדול רבינו שלום משאש זללה"ה, שכבר הורה גבר בעוז להתירם כשהם קשורים זה בזה. ובפרט דאפשר להוסיף גם דעת מהרשד"ם ועוד רבים וטובים דסברי רבנן שכהני זמנינו אינם כהנים ודאיים, אלא חשיבי ספק, וכבר הארכתי בזה בכמה תשובות. ועוד שכהן זה מהמשפחות הנוהגות בחופש ודרור ולא קפדי ולא מדקדקי במצות התורה, ובזמנים האלו שמדת הבושה הוסרה והיתה לאין, רבות בנות אשר בעונות אינן נזהרות ולא משמרות עצמם, עד כניסתן לחופה, והדברים ידועים לצערנו, ובחו"ל שהרוב הגדול והמצוי לא מבני ישראל המה, והם לומדים יחד באוניברסיטאות, ומבלים יחד בכל מקום אפשרי ואינם נזהרים זמ"ז כלל, יש צד גדול לומר שאם היו בודקים, היה מתברר, שהיא נפגמה לכהונה, ולפחות יש איזה ספק בדבר וחזי לאצטרופי לכל האמור. וע"כ כיון שכבר הורה זקן גאון עוזנו בשמש ומגן, לא נוכל למנוע מהם מלהתחתן זע"ז בחו"ק כדמו"י. ויש לקרבם בימין המקרבת לאהבה את ה' ולשמור מצותיו, ובפרט שבת וטהרה.

וה' הטוב יצילנו מכל מכשול ושגיאה, ויערה עלינו רוח טהרה לטהרנו מכל טומאה וחלאה שנדבק בה ח"ו, ויקרב ויחיש פדותנו וישועתנו ברחמים גדולים בב"א.

המצפה לישועת ה' על עמו ועל נחלתו

ע"ה שלמה משה עמאר

בעה"ק ירושלים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

העולה מהנ"ל, שכבר הורו גדולי הדור שבמקום ובני הזוג כרוכים זכ"ז, על אף שהמבקש כהן, והאישה הינה בת לאם ישראלית ולאב נכרי, שפיר יש להחשיב זאת כדיעבד. ולהתיר להם להינשא כבקשתם.

הרב אליהו עמאר

ראיתי את השאלה ואת אשר נגזר עליה, ואת אשר נכתב למעלה על ידי ידידי וחביבי הגר"א שליט"א וגם את התשובה שפורסמה לאחרונה של מר אביו מרן הראשון לציון שליט"א. וכבר בעבר הארכתי בסוגיא זו להקל כדברי הני גדולים ועצומים עמודי ההוראה שהורו לנו הדרך אשר נלך ובראשם מרן עט"ר הגר"ע יוסף זצ"ל.

הרב ציון אשכנזי

ראיתי מה שכתב ידידי הגאון הרב אליהו עמאר שליט"א להכריע להיתר וסמך על מה שכתב אביו הגאון הגדול הראש"ל בספרו שמע שלמה. כמו כן את הסכמת כבוד האב"ד הגאון הרב אשכנזי שליט"א להצטרף להיתר זה.

וכידוע שיש פוסקים שנקטו להחמיר, ואזכיר את מה שכתב בשו"ת אגרות משה אבן העזר ח"א סימן ה' לענין שאלה דומה (במקרה של האגרות משה אף שהשעת הדחק היתה גדולה יותר מהמקרה שלפנינו, שם הצדדים כבר נישאו בנישואין אזרחיים ואף נולד להם בן, אפ"ה נקט להחמיר):

"הנה בדבר אחד שכבר נשוי לאשה שהיא בת ישראלית שניסת לנכרי בנישואי ערכאות ועתה אחרי הרבה שנים רוצה שיסדר לו כתר"ה חו"ק כדת משה וישראל והוא כהן, הנה ידוע שפליגי הראשונים דלרמב"ם כשרה גם לכהונה ולהרא"ש פסולה לכהונה והמחבר באה"ע סימן ד' סעיף י"ט פוסק שפסולה לכהונה ופסק הב"ש בסק"ב דאם ניסת אין מוציאין מידו. אבל מכיון שלא ניסת בדין התורה אלא בערכאות הרי יש להחשיב כלא ניסת, דהא יותר נוטה שא"צ גט דבאנשים כאלו שאינם שומרי תורה ומופקרים לאיסור נדה ושאר איסורים ליכא חזקה דאין בועל בעילת זנות וגמר ובעל לשם קידושין כדסובר הריב"ש ופסק כן הרמ"א בסימן כ"ו והמחבר בסימן קמ"ט סעיף ו', ואף שאנו מחמירין שלא להתירה בלא גט, מ"מ ודאי אין להחשיב מחמת זה כניסת.

ואף שיש דברים ששעת הדחק נחשב כדיעבד, והכא כיון שיש להם בן שוודאי יש להחשיב בשבילו כשעה"ד שלא טוב להבן שיתגרשו הוריו, אי אפשר להתיר כאן מחמת זה, דהא בעצם כיון שהוא ספקא דדינא דאורייתא היה לן להוציא, והמל"מ בפ"ז מא"ב ה"ז נשאר בקושיא על הרמב"ן והמ"מ שפסקו שאין מוציאין דמ"ש מספק גרושה שאף בניסת תצא, וצריך לומר כתירוץ שעה"מ בפט"ו ה"ג בסופו שכיון שלהוציא בכפיה אם היא כשרה לו היה זה גט מעושה שפסול, לכן כיון שאיכא מ"ד דכשרה אין לנו להוציא בכפיה מאחר שלדידיה יהיה גט פסול, ול"ד לספק גרושה במעשה שלכו"ע כיון שהוא ספק דאורייתא אסורה עליו עיין שם והובא בפ"ת סק"ג שנמצא שרק אנו אין כופין אותו לגרשה אבל אומרים לו שצריך לגרשה אם חושש בעצמו להאיסור, וא"כ איך יסייעו לו להשאירה אצלו, ולכן אין להזדקק להם לסדר הקידושין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וגם הוא בעצמו לא ירויח כלום, דהא להרמב"ם בלא קידושין קיל מבקידושין דסובר בפ"ז מא"ב ה"ב דדווקא בנשאה הכהן בקידושין לוקה על גרושה וחללה וזונה ובבעל שלא בקידושין אינו לוקה ויעבור רק על איסור פנויה שהוא רק מדרבנן, ובאופן שהיא מיוחדת רק לו שהיא כפילגש הרי להראב"ד ורמב"ן ליכא איסור, ועיין בב"ש סימן כ"ו סק"ב שגם להרא"ש והטור ליכא איסור ברור, ואף שלראב"ד יש לאו אף בלא קידושין מ"מ לא ירויח כלום".

אולם כאמור כבר פסקו כבוד אב"ד הרב אשכנזי והגר"א עמאר להתיר, והלכה כדעת הרוב. אולם יש להבהיר כי היתר זה הינו בדיעבד לאור המצב הזוגי ביניהם. ומשכך היתר זה הינו רק לזוג שבפנינו, וככל ויוולדו להם ילדים, כשרות הבן לענין כהונה או הבת להנשא לכהן טעונה בירור.

הרב שמואל דומב

החלטה:

- א. לאור האמור בני הזוג מותרים להינשא זה לזה.
- ב. כשרות הילדים שייוולדו לעניין כהונה טעונה בירור.
- ג. ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.

ניתן ביום י"ז באדר התשפ"א (01/03/2021).

הרב שמואל דומב

הרב אליהו עמאר

הרב ציון אשכנזי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה